

**Plaatsingslijst van het archief
van het Beleggingsfonds
voor Protestants Nederland**

(1960-1994)

Samengesteld door drs. Paul E. Werkman

Historisch Documentatiecentrum voor het
Nederlands Protestantisme (1800-heden)
Vrije Universiteit Amsterdam
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

Collectie nummer: 709
April 2004

Inleiding

Beleggingsfonds voor Protestants Nederland (1960-2003)[¶]

In april 1960 adviseerde een commissie uit het Convent van Christelijk-Sociale Organisaties dat het CNV een eigen spaarbank zou stichten en tevens het initiatief zou nemen tot een beleggingsfonds voor kleine protestantse beleggers. Achtergrond vormde een brede maatschappelijke discussie over bezitsvorming, waartoe niet alleen sparen maar ook het verwerven van aandelen door de gewone man werd gerekend. Maatregelen van de overheid om deze vormen van bezitsvorming met premies en fiscale voordelen te gaan bevorderen hadden de plannenmakerij gestimuleerd.

Het CNV besloot deze adviezen op te volgen. In april 1960 stichtte het de 'Spaarbank voor Protestants Nederland' (SPN). Op 21 december 1961 volgde de oprichting van het 'Beleggingsfonds voor Protestants Nederland' (BPN). De notariële acte van het BPN passeerde anderhalve maand later, op 9 februari 1961.

Voor het beheer van het BPN werden behalve de eigen SPN ook de Crediet- en Effectenbank Utrecht (CenE) en de firma Hope & Co. (later Mees & Hope) aangetrokken. In de Raad van Bijstand nam een aantal prominente protestanten zitting. Onder hen jhr. mr. E.W. Röell (Hope & Co.), drs. J.W. Janssen (CenE), mr. F.A. des Tombe (Dudok van Heel & Co.), W.A. van der Velden (Zuid-Hollandsche Bank), J. Lenderink (UBO), J. Meynen (AKU) en staatsraad M. Ruppert. VU-hoogleraar H.J. Hellema werd de eerste voorzitter van deze Raad van Bijstand.

Door een tegenvallend beleggingsklimaat en gebrek aan actieve steun van de CNV-bonden, werd het BPN niet het beoogde vehikel om van de kleine protestant een belegger te maken. Het was één van de redenen waarom het CNV eind jaren zestig/begin jaren zeventig besloot om het BPN en de SPN af te stoten. In 1973 kwamen beide in handen van de NMB. De banden met Mees & Hope werden verbroken en CenE, inmiddels een dochter van de NMB, nam het beheer over.

In de jaren zeventig maakte het BPN nog een aanzienlijke groei door, als gevolg van een speciale, langlopende beleggingsconstructie van UBO, de verzekeringsmaatschappij van het CNV. In verband met tegenvallende resultaten staakte UBO in 1978 echter deze constructie. Aangezien UBO gaandeweg de enige belegger van betekenis was geworden, en heroriëntatie uitbleef, belandde het BPN nadien in een neerwaartse spiraal. De SPN, die bij de beleggingsconstructie was ingeschakeld, werd daarin meegezogen.

De betrokkenheid van het CNV bij het BPN was na 1973 steeds lossier geworden. Dat werd versterkt doordat het vakverbond in 1983 aan de NV Bouwfonds Nederlandse Gemeenten een meerderheidsbelang in UBO ver-

---

[¶] Literatuur: K. Dijkstra, *Beweging in beweging. Het CNV na 1945* (Utrecht 1979) 156-157. P.E. Werkman, "'Op deze zelfwerkzaamheid, dit stukje volkskracht zijn wij trots'". Het CNV in bankzaken en beleggingen 1920 – 2004', *Cahier over de geschiedenis van de christelijk-sociale beweging* 6. (te verschijnen in 2005).

kocht en vervolgens in 1992 verzekeraar Aegon alle aandelen van UBO verwierf. Voor het CNV-bestuur was dat aanleiding om geen vertegenwoordiger meer voor te dragen voor de Raad van Bijstand van het BPN.

In de loop van 2003 kwam beheerder CenE, die na enkele fusies van moedermaatschappij NMB onderdeel van de ING-Groep was geworden, tot de conclusie dat het geringe aantal participaties het voortbestaan van het BPN niet meer rechtvaardigde. De liquidatie op 23 december 2003 was het resultaat. Voor moederconcern ING was dat het startsein om ook de SPN te gaan ontmantelen.

Het archief

De collectie is afkomstig uit het archief van het CNV. Het bestaat hoofdzakelijk uit notulen van vergaderingen van de Raad van Bijstand, directieverlagen, jaarstukken, accountantsrapporten en bijbehorende documentatie en correspondentie uit de periode 1960-1994.

De collectie is niet compleet. Uit de jaren 1973 en 1974 ontbreken alle stukken. Materiaal uit de periode 1994-2003 is bij het CNV niet aangetroffen.

De oorspronkelijke chronologische ordening van de stukken is zo veel mogelijk intact gelaten of hersteld. Dat betekent dat notulen en correspondentie bij het desbetreffende jaar zijn ondergebracht. Jaarverslagen en accountantsrapporten zijn als agendastukken bij de bijbehorende vergaderingen gelaten. In de praktijk zitten ze in de binnenmappen van het navolgende jaar.

Afkortingen

CBTB	Christelijke Boeren- en Tuindersbond
CenE	Crediet- en Effectenbank Utrecht
CNV	Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland
BPN	Beleggingsfonds voor Protestants Nederland
NMB	Nederlandsche Middenstands Bank
NMS	Nederlandsche Middenstands Spaarbank
SPN	Spaarbank voor Protestants Nederland
VPCW	Verbond van Protestants-Christelijke Werkgevers

Verwante archieven bij het HDC

Het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme beheert drie verwante archieven:

- 'Spaarbank voor Protestants Nederland'. Deze collectie is eveneens afkomstig uit het CNV-archief en is nauw met het BPN-archief verweven.
- UBO, de verzekeringsmaatschappij van het CNV. Ook dit materiaal is van het CNV afkomstig.
- M. Ruppert, van 1947 – 1959 voorzitter van het CNV en lang bij het werk van BPN en SPN betrokken.

Plaatsingslijst

1-32 Notulen van vergaderingen van de Raad van Bijstand, directieverslagen, jaarstukken, accountantsrapporten en bijbehorende documentatie en correspondentie, 1960-1993.

32 omslagen

N.b. Stukken uit de jaren 1973 en 1974 ontbreken

1.	1960	17.	1978
2.	1961	18.	1979
3.	1962	19.	1980
4.	1963	20.	1981
5.	1964	21.	1982
6.	1965	22.	1983
7.	1966	23.	1984
8.	1967	24.	1985
9.	1968	25.	1986
10.	1969	26.	1987
11.	1970	27.	1988
12.	1971	28.	1989
13.	1972	29.	1990
14.	1975	30.	1991
15.	1976	31.	1992
16.	1977	32.	1993